

HIGIENSKA PRIPOROČILA ZA IZVAJANJE GOSTINSKE DEJAVNOSTI NA TERASAH IN LETNIH VRTOVIH V ČASU EPIDEMIJE COVID-19

30. 04. 2020

Določila Odloka o spremembah Odloka o začasni prepovedi ponujanja in prodajanja blaga in storitev potrošnikom v Republiki Sloveniji (Uradni list RS št. 59/2020) določajo, da je od 4. maja 2020 dovoljeno izvajanje gostinske dejavnosti na terasah in letnih vrtovih.

Najpomembnejša pot prenosa novega koronavirusa je preko izločkov iz dihal in preko onesnaženih rok.

Roke vedno smatramo kot onesnažene, izjema je le neposredno po njihovem umivanju ali razkuževanju.

Z onesnaženimi rokami prenašamo povzročitelja okužbe nase in na druge osebe ter predmete, ki se jih dotikamo (npr. kljuke, ročaji, držaji, delovni pripomočki, denar...).

Z upoštevanjem vseh navedenih ukrepov bomo zmanjšali možnost za okužbo in s tem ščitili sebe in druge. Za pravilno izvajanje samozaščitnih ukrepov mora odgovornost prevzeti vsak posameznik. Popolne varnosti ni.

Splošni ukrepi, ki jih morajo upoštevati izvajalci gostinskih storitev in stranke:

- Svetujemo upoštevanje vseh splošnih ukrepov za zaščito pred okužbo z novim koronavirusom, navedenih na naslednji povezavi: <https://www.nijz.si/sl/preprecevanje-okuzbe-z-virusom-sars-cov-2019>. Priporočamo, da na vidnem mestu izobesite gradiva na temo umivanja in razkuževanja rok, splošnih preventivnih navodil ter higijene kašlja.
- Izvajalci in stranke morajo biti zdravi, brez znakov okužbe dihal (npr. nahod, kihanje, kašljanje, bolečine v žrelu, povišana telesna temperatura, motnje okušanja, vonja...).
- Naj se ne dotikajo obraza, zlasti ne ust, nosu in oči, preden so roke umite ali razkužene.
- Upoštevajo naj higieno kihanja in kašljanja.
- Čim manj naj se dotikajo različnih predmetov (npr. telefonov) in površin, le toliko, kot je nujno potrebno.
- Ves čas naj zagotavljajo razdaljo med osebami najmanj 1,5 metra (to ne velja za osebe iz istega gospodinjstva, ki sedijo za isto mizo), med izvajanjem gostinske dejavnosti pa največjo možno razdaljo.

- Starejšim in bolnikom s kroničnimi nenalezljivimi boleznimi z večjim tveganjem za težji potek bolezni odsvetujemo obisk teras in letnih vrtov gostinskih lokalov dokler epidemija ne izzveni.

Navedena navodila so podana s higienskega vidika. Natančnejša navodila za posamezna delovna mesta poda pooblaščen specialist medicine dela, ki natančno pozna organizacijski proces in tveganja na posameznih delovnih mestih.

Ukrepi za izvajalce gostinskih storitev:

- Izvajalci naj striktno upoštevajo Pravilnik o zdravstvenih zahtevah za osebe, ki pri delu prihajajo v stik z žvili (Ur.l.RS št.82/03 in 25/09). Poleg ostalih določil navedenega pravilnika naj se upošteva, da ne delajo, če so bili v stiku z bolnikom, obolelim s COVID-19 v zadnjih 14 dneh.
- Nosilci živilskih dejavnosti morajo v notranjem nadzoru svoje dejavnosti zagotoviti skladnost z Uredbo 852/2004 o higieni živil, kar pomeni, da morajo izvajati programe dobre higienske prakse in postopke, ki temeljijo na sistemu HACCP, kadar je to potrebno.
- Roke naj si umivajo ali razkužujejo pred in po stiku s stranko in po vsakem stiku z denarjem ter vmes, če se prekine delo.
- Nosijo naj obrazne maske, ki jih zamenjajo vsake 2-3 ure. Pravilna namestitvev in odstranitev obrazne maske je prikazana na naslednji povezavi: <https://www.nijz.si/sl/splosna-uporaba-zascitnih-mask>
- Potreb po dodatnih zaščitnih oblačilih ni, oblačila naj bodo iz materiala, ki se lahko opere pri temperaturi najmanj 60 °C, v kolikor to ni možno, naj se med pranjem doda sredstvo za dezinfekcijo perila (npr. belilno sredstvo na osnovi natrijevega hipoklorita ali drugo sredstvo za tekstil s podobnim učinkom).
- Izvajalci storitev naj preprečujejo zbiranje strank ob čakanju na storitev, pri tem lahko uporabljajo oznake na tleh ali druge rešitve (npr. rezervacija), med čakajočimi naj bo razdalja najmanj 1,5 m.
- Na terasi ali letnem vrtu naj namestijo več podajalnikov za razkužilo za stranke, obvezno pa ob vhodu in izhodu.
- Če obstaja možnost, naj izvajalci storitev razmislijo o sistemu ločenega vhoda in izhoda na teraso ali letni vrt.
- Mize naj bodo razporejene tako, da bo med posameznimi strankami najmanj 1,5 m razdalje.
- Omejujejo naj številčna omizja, za mizo naj sedijo le člani istega gospodinjstva, dokler ne bo spremenjen Odlok o začasni splošni prepovedi gibanja in zbiranja ljudi na javnih mestih (Uradni list RS, št. 60/20). Za omejevanje stikov je možna tudi uporaba fizičnih pregrad med mizami (npr. pleksi steklo).
- Izvajalci storitev naj preprečijo dostop do otroških igral ter odstranijo igrače, časopise, revije...

- Odstranijo naj samopostrežne načine postrežbe npr. solatni bar, košarice kruha za več gostov ipd. ali mesta, kjer bi si stranke lahko same postregle določeno blago npr. sladkor, sol, začimbe, kozarci ipd.
- Čist jedilni pribor naj stranki posredujejo na način, ki onemogoča stik in morebitno onesnaženje, kot je zaprta vrečka s priborom za eno osebo ipd.
- Uporabljeni jedilni pribor in posodo naj čistijo z uporabo rokavic, detergenta za posodo, ki ga tudi sicer uporabljajo in vroče vode ali pomivalnega stroja.
- Po vsaki stranki naj dosledno razkužijo površino mize, po potrebi pa tudi druge površine, ki se jih stranke pogosto dotikajo. Odsvetujemo uporabo namiznih prtov.
- Poteka naj redno razkuževanje površine blagajne, blagajniškega pulta in terminala POS po vsaki uporabi ter umivanje ali razkuževanje rok. Stik med osebjem in strankami naj bo čim manjši z uvedbo npr. fizične zaščite blagajniškega mesta ali brezstičnega plačevanja ter naročanja hrane in pijače.
- Čiščenje terase ali letnega vrta v vso opremo naj vsaj enkrat dnevno poteka v skladu z Navodili za čiščenje in razkuževanje prostorov izven zdravstvenih ustanov v času epidemije COVID-19: <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-ciscenje-in-razkuzevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-katerih-se-je-zadrzeval>.
- Sanitarije predstavljajo zelo pomembno točko glede možnega prenosa povzročitelja okužbe, zato je potrebno njihovi uporabi ter čiščenju in razkuževanju nameniti posebno pozornost.
 - Stranke naj sanitarije uporabljajo posamično. Pri prehodu od mize do sanitarij naj upoštevajo varno medsebojno razdaljo. Stranki morajo biti na razpolago tekoča voda, milo in papirnate brisače za enkratno uporabo. Sušilnik za roke mora biti izključen. Stranke naj se čim manj dotikajo različnih predmetov in površin, le toliko, kot je nujno potrebno.
 - Izvajalci storitev naj zagotovijo redno in učinkovito zračenje sanitarij. V primeru mehanskega prezračevanja naj se zrak izmenja le s svežim zunanjim zrakom, brez recirkulacije zraka, kot to določajo Navodila za prezračevanje prostorov izven zdravstvenih ustanov v času širjenja okužbe COVID-19: <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-prezracevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-casu-sirjenja-okuzbe-covid-19>
 - Izvajalci storitev naj zagotovijo čiščenje in razkuževanje sanitarij vsaj vsako uro.

Ukrepi za stranke:

- Razkužijo si roke ob prihodu.
- Dosledno upoštevajo navodila osebja glede zagotavljanja zadostne medosebne razdalje, odlaganja torb in garderobe, načina naročanja hrane in pijače, uporabe jedilnega pribora in jedilne posode, uporabe sanitarij, plačevanja storitev, zbiranja odpadkov.
- Stranka mora upoštevati, da je pri gibanju in zadrževanju na zaprtem javnem kraju ob upoštevanju ohranjanja zadostne medosebne razdalje do drugih oseb v času epidemije

obvezna uporaba obrazne maske ali druge oblike zaščite ustnega in nosnega predela (šal, ruta ali podobne oblike zaščite), ki prekrijejo nos in usta. Zato je npr. pri uporabi sanitarij obvezna uporaba obrazne maske ali druge oblike zaščite ustnega in nosnega predela, ki si jo stranke na odprtih terasah in letnih vrtovih varno snamejo.

- Z rokami se ne dotikajo obraza, zlasti ne ust, nosu in oči.
- Razkužijo si roke po dotikanju katerihkoli nečistih površin ali predmetov že med obiskom, pa tudi ob odhodu.

Reference:

1. <https://www.nijz.si/sl/sproscanje-ukrepov-covid-19>
2. <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/prevent-getting-sick/disinfecting-your-home.html>
3. National Restaurant Association, COVID-19 Reopening Guidance.
4. EU Social Partners EFFAT and FoodDrinkEurope Guidelines to protect the health and safety of workers in food business during the COVID-19 pandemic
5. Einschränkungen in Handel, Dienstleistung und Gastgewerbe, <https://www.sozialministerium.at/Informationen-zum-Coronavirus/Coronavirus---Aktuelle-Ma%C3%9Fnahmen.html>